

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 65E JAARGANG NO.12, DECEMBER 2004

onze vogels

De

ssel

onze vogels

ISSN 0030-3224

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 37.000)

Onze Vogels is een maandblad, uitgegeven door de NBvV, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Voor meer informatie over de NBvV, haar doelstellingen en het lidmaatschap verwijzen we naar de rubriek "Bondsmededelingen" achter in dit blad. De leden van de NBvV krijgen dit maandblad op grond van hun lidmaatschap automatisch thuis gezonden.

IN DIT NUMMER

Nectarvogels 401

VERDER IN DIT NUMMER	pagina
Succesvolle kweek met de rode Kroonvink	399
Nectarvogels, opvallende verschijning in de natuur	401
Over kanaries gesproken	404
Landelijke speciaalclub zangkanaries	405
Veranderingen bij de Lizard?	405
Bioritme bij kanaries zin of onzin?	406
De Idealist - december slot	408
Mutatiewijzer bij Psittaciformes deel 5	410
De resultaten van de enquête over de speciaalclubs	412
De Boekenwurm	413
Uit de Volière geklapt	415
Spitsstaartmadine	415
Een kweekervaring met de Wongaduif	416
Jeugd ontmoetingsdag	419
Volière van de maand	421
Goede feestdagen en een goed 2005	422
Vraag & aanbod	422
Beste sportvrienden	427
Bondsmededelingen	428
Interessante activiteiten tijdens vogel 2005	429
Kalender 2004 december	430
Nederlandse Bond Van Vogelliefhebbers	431

De idealist 408

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 12 januari 2005

Colofon

UITGEVER

'Onze Vogels' is het maandelijks tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 36.000 leden. De NBvV is opgericht in 1932. De totale oplage van 'Onze Vogels' bedraagt 37.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de ruim 600 plaatselijke afdelingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid verspreid lid te worden.

ADRES

NBvV, Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM
tel. 0164-235007 e-mail: info@nbvv.nl
fax 0164-239020 website: www.nbvv.nl
Bankrekening: 46.89.59.262
Postbank: 11 48 324
Voor België: 000-0156074-01
T.n.v. Ned.Bond van Vogelliefhebbers

REDACTIE

Redactie: Gea Stoop, de Perponcherstraat 48, 2518 SW Den Haag (tel 070-3461831, e-mail: onzevogels@hetnet.nl)
Kanaries: Henk van der Wal en Gea Stoop
Tropen en grondvogels: Jan de Nijs
Tekstcorrectie: Jan Huijsmans

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Piet Deley op het bondsbureau in Bergen op Zoom. Voor 'Vraag en aanbod' advertenties wordt verwezen naar de desbetreffende tarieven en voorwaarden elders in dit blad.

De sluitingstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijningsdatum. 'Onze Vogels' wordt in de laatste volle week van de maand ter post bezorgd.

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland: € 24,-, België: € 26,-,
Europa: € 42,50, Buiten Europa: € 57,50
Voor verzending per luchtpost geldt een ander tarief, afhankelijk van het land van bestemming. Dit kan worden opgevraagd bij het bondsbureau.
Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

VERSPREID LIDMAATSCHAP

Iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdelingsvereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 33,70 per jaar.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

FOTO VOORPLAAT: RODE KROONVINK
FOTO: UNYSHIH/CEES SCHOOTZ
ONTWERP EN DRUK:
PLANTENSCHAPRIE CAPELLE A/D IJSEL BV
POSTBUS 550, 2900 AN CAPELLE A/D IJSEL

Succesvolle kweek met de rode kroonvink (*Cyryphospingus cucullatus*)

Deze uit Zuid-Amerika afkomstige vogel wordt ook wel rode kroongors genoemd. Hij komt voor in o.a. Guyana, Brazilië, Uruguay, Bolivia en Argentinië. Zoals de naam al doet vermoeden, is rood een belangrijke kleur in het verenkleed van de 14 cm grote gors. Van kin via borst naar de staart is de man rood, evenals de stuit. De rest van het lichaam is roodbruin. Bekend is de rode kroongors vanwege zijn kuif. Deze staat niet, zoals bijv. bij de kaketoef, evenwijdig met het lichaam op de kop, maar juist haaks. Aan de buitenkant is de kuif bruin, maar in het midden is hij prachtig scharlakenrood. Deze kuif zie je overigens alleen bij opwindend. Het popje is geheel bruin met een rode gloed erover.

Ik heb de kroonvinken reeds 2 jaar. Eerst werden ze gehuisvest in een van de kleine vluchtjes die ik tot afgelopen zomer op zolder had. Deze waren ongeveer 60 cm breed, 120 cm diep en eveneens 120 cm hoog. Hierin deden ze niets en omdat de rest van de vluchten ook niet veel opleverde en ik minder tijd te besteden kreeg, heb ik deze vluchten opgeruimd en de zolder in 2 gedeelten verdeeld. Een grote volière aan de ene kant en aan de andere kant enkele broedkooien. De volière heeft in het midden een punt van ongeveer 280 cm hoogte en naar de beide zijden toe loopt de hoogte terug tot ongeveer 1 m. De breedte is ongeveer 5 m, de diepte bedraagt 2 m. Tegen de achterwand is op 1 m hoogte een tafel gemaakt waarop 2 broedkooien staan. Eén leeg (zonder voorfront) waarin ik voer om het knoeien wat tegen te gaan. De andere broedkooi gebruik ik voor het kweken van soorten die niet in de volière kunnen of voor de in de volière geboren jongen. Verder is er wat groen aanwezig in de vorm van ficus benjamini, dracaena etc. In deze volière kwamen ook de kroonvinken evenals mozambiquesijzen, Schlegels groene druppelstrilden, jacarinavinken, binsenastrilden, veelkleurenvinken en diamantduiven. Deze diamantduiven hadden een nest gemaakt

hoog tegen de achterwand in de punt van het dak. Ze hadden eieren en ik verwachtte half januari jonge duifjes. Omdat ze hoog zaten moest ik ze door op een klein kistje gaan staan voor controle. Er was inderdaad een duifje geboren en terwijl ik tevreden de volière verliet, zag ik in het halfopen nestkastje dat tegenover de duifjes hing (boven de ingang), wat nestmateriaal hangen. Nu was dat niet zo vreemd want de duifjes hadden daar ook al een nest in gehad. Omdat het er toch wat anders uitzag dan ten tijde van de duifjes, heb ik het kistje ook onder dat nest gezet en even erin gekeken. Er zat een nestje in dat er netter uitzag dan de rommelige nesten van de diamantduifjes. Het was gemaakt van kokosvezel zonder verdere bekleding.

Er lagen twee eieren in. Ze waren wit en zo groot als van diamantduifjes, maar ronder. Het was nog niet te zien of ze bevrucht waren, maar ze waren wel warm. Van de diamantduifjes konden ze niet zijn, want die hadden immers jongen en de overtollige duivin had ik al een week eerder uit de volière gehaald. Maar van wie dan? Voor de mozambiquesijzen waren ze te groot evenals voor de binsen en de groene druppelstrildes. Bovendien was het nest een open nest zoals van een kanarie, dus van die laatste

twee zou het zeker niet zijn. Bleef dus over de jacarinavinken, veelkleurenvinken of de kroonvinken.

Gezien de grootte van de eieren maakten de kroonvinken m.i. de meeste kans. Nu, na een aantal legfels van de jacarinavinken, weet ik dat die eitjes leggen in kleur vergelijkbaar met die van de kanarie. De "verdenking" viel na een aantal dagen steeds meer op de kroonvinken, hoewel ik ze nooit op het nest aantrof als ik de zolderkamer betrad. Ik vermoed dat ze al van het nest gingen als ze mij de trap op hoorde komen.

Naarstig ben ik op zoek gegaan naar informatie over de kroonvinken zowel in de diverse boeken als op internet. Veel was er niet te vinden, niet meer dan een enkel kweekverslag (Onze Vogels) en wat algemene informatie. Wel bekend was dat de broedduur kort is namelijk 13-14 dagen en dat de jongen grootgebracht werden met insecten. De vogels in de volière hadden de beschikking over zaden in een volière-mengsel en bovendien wat onkruidzaden. Verder is er universeel- en eivoer (Aves), grit, maagkiezel, water etc. en elke dag wat buffalo's en een paar meelwormen. Deze laatste gaf ik pas sinds kort. Omdat ik een aantal Europese cultuurvogels had gekocht waaronder enkele insec-

De

osel

teneters, moest ik deze aanschaffen en natuurlijk kregen de andere vogels ook wat en zo ook de volièrevogels. Eerst werden ze alleen door de Chinese dwergkwartels en de kroonvinken gegeten. Nu zijn bijna alle vogels er als de kippen bij als ik ze voer. Ik heb de indruk dat door dit voeren met meelwormen de kroonvinken in broedconditie zijn gebracht. Ze kregen immers al buffalo's zonder broedresultaat.

Terug naar de kroonvinken. Dertien dagen na de "ontdekking" van de eieren heb ik na het voeren (de pop is dan immers van het nest en verlekkerd op zoek naar de meelwormen) een kijkje in het nest genomen en inderdaad, er lag een jong in het nest. Een vrij groot jong voor mijn gevoel, gewend zijnde aan diverse andere vogels (gouldamadines, rijstvogels, kanaries, grasparkieten etc), bovendien had het lange donsveren. Opvallend was tevens de grote snavel. Deze leek me in verhouding tot andere soorten tenminste groter dan je zou kunnen verwachten. Ik heb het nestje snel weer opgehangen en nog maar een extra portie meelwormen (5 extra) in het voerbakje gedaan. De volgende dag toch maar weer even in het nest gekeken. Het andere ei was ook uitgekomen. Beide jongen waren springlevend, dus ik ging ervan uit dat de ouders in ieder geval voerden. Wederom meelwormen gegeven want daar sprongen de ouders direct op af. Overigens kwam hierbij helemaal geen agressie aan te pas, niet ten opzichte van andere vogels, maar ook niet naar elkaar. De man of pop pikte een meelworm uit het bakje en verdween dan met de meelworm in de snavel

achter de planten. Ik deed de deur tot op een kier dicht en observeerde de vogels door de kier, want zolang ik op de zolderkamer was, gingen ze niet naar het nest. Al snel vloog het popje via een omweg naar het nest en na een paar seconden vloog ze weer weg. Nu kwam het mannetje. Deze ging alleen op de rand zitten en verdween ook na een paar seconden. Wat ze deden, kon ik niet zien. Ik keek tegen de achterkant van het nestje aan. Na een paar dagen ging de man dieper het nestkasje in. Tijdens nestcontroles bleek dat de ouders het nest zeer schoon hielden. Ook nadat de jongen het nest verlaten hadden, was het nog net zo gaaf als aan het begin van het broeden.

Van voedsel in de krop was niets te zien, maar zoals ik begrepen heb is dit normaal bij insecteneters. Nu zijn de kroonvinken niet direct insecteneters, ze eten normaal het zaadmengsel en wat buffalo's etc. De ouders voeren de insectenlarven trouwens anders dan bijvoorbeeld mozambiquesijzen en groene druppelstrildes die ze leeg leberen en uit de krop voeren.

De meelworm (een per keer) wordt direct in zijn geheel via een omweg naar de jongen gebracht. De jongen groeiden voorspoedig en ik ging ervan uit dat alles goed ging. Alleen verbaasde het me dat de jongen de ogen niet opendeden. Tot op de dag voor het uitvliegen, 14 dagen na het uitkomen van de eieren, heb ik de ogen niet open gezien. Bij het controleren kreeg trouwens wel steeds als ik de jongen wat beter probeerde te bekijken, een kontje te zien waar-

uit een volle luier kwam.

Veertien dagen na het uitkomen stond ik bijna op een bruin bolletje veren dat voor de volièredeur zat. Ik heb hem maar even op de tafel in de volière gezet onder luid gekrijs van het jong en een lichte aanval van de man. Van agressie ten opzichte van andere vogels, zoals je soms wel leest, heb ik nooit wat gemerkt. Alleen wil de man nog wel eens fel en luid zingend achter de pop aan zitten, wanneer die van het nest komt tijdens het broeden. De pop had er trouwens niet veel last van, want zodra de man achter haar aanging, vloog de mozambiquesijzman er luid zingend op af waarna pop, man en mozambiquesijzieder zijn weg ging. Na het voeren ging de pop meteen naar de voerbak gevolgd door de man en waren beide weer druk bezig meelwormen te halen voor de jongen die nu verspreid door de volière zaten.

Ze schreeuwden zodra een van de ouders dichterbij kwamen en kregen dan direct wat in de bek gestopt. Na een week vlogen ze vrij redelijk zelfstandig. Na drie weken heb ik ze zelf zien eten. Het is best moeilijk te onderscheiden in hun bruine pakje, want de pop, de pop van de jacarinavink en het veelkleurenpopje hebben een bijna identiek bruin verenkleed. Een van de jongen had in het begin een streepjespatroon op de borst. Nu is daar niets meer van te zien, een heel klein kuifje is licht te zien bij beide vogels. Drie weken na het uitvliegen is het popje begonnen aan een nieuw legsel, nu met drie bevruchte eieren.

Hopelijk brengen ze die net zo goed groot als het eerste tweetal. Dat verblijft overigens zonder problemen nog in de volière, maar zal ik spoedig verwijderen in verband met het nieuwe legsel. Het koppel heeft nog 2 legfels gehad, voordat ze in de rui vielen. Dit leverde nog 1 jong op. Andere jongen gingen helaas dood, waarschijnlijk door een gebrek aan voldoende dierlijk voedsel. (Dit kwam omdat nu de hele volière meeat van de meelwormen). Toch een mooi resultaat, deze drie volwassen jongen. De twee eerste jongen zijn inmiddels uitgegroeid tot een mooie man en een pop.

Opvallend is dat de jongen het liefst universeel eten en niet graag zaad. Nog wat informatie over het nest. Dit is gemaakt van kokosvezels zonder andere stoffering. Daarbij is het kastje halfopen en heeft de volgende maten: lengte 14 cm, hoogte 12 cm, diepte 10 cm.

Tekst en foto's: E.Vrij Pieter van der Hooven en Univision/Cees Scholtz

Nectarvogels, een opvallende verschijning in de natuur.

Foto Alex Mulder

Algemeen

Nectarvogels worden ook vaak met hun Engelse naam sunbirds aangeduid. Het zijn over het algemeen actieve, nectar (honing) etende vogels, waarvan de mannetjes opvallen door hun kleurrijk verenpakje. Zij hebben vaak een metaalachtige glans, die hun kleuren, vooral wanneer de zon er op schijnt, nog beter uit doen komen. De Engelse naam is daarmee dan ook verklaard. Zij zonnen graag om energie op te doen en ze bezoeken verder ook openstaande bloemen om de nectar te verzamelen. In bloemen ontstaan dauwdruppels van nectar, die bestaan uit 3 belangrijke suikers namelijk glucose (gewone suiker), fructose (druiven-suiker) en sucrose.

Nectarvogels behoren tot het geslacht Nectariniidae en er zijn tot op heden 116 soorten beschreven. Deze vogels komen voor in de oude wereld en zijn eigenlijk de tegenhanger van de kolibries uit de nieuwe wereld. Nectarvogels zijn ook belangrijk voor de bestuiving van bloemen; er zijn zelfs soorten planten en bomen die volledig afhankelijk van zijn deze vogels voor hun bestuiving. Deze vogels kunnen niet als een kolibrie lang stil blijven hangen in de lucht omdat ze daarvoor te zwaar zijn. De nectarvogels hebben krachtige pootjes met scherpe nagels en hangen vaak aan de stengels om bij de bloemen te komen. De snavels zijn iets gebogen en de punt is voorzien van

haakjes. De neusgaten zijn voorzien van een flapje om te voorkomen dat er stuifmeel in de luchtwegen komt tijdens het bezoeken van een bloem. Bloemen die dicht zijn of een te lange kelk hebben worden van hun nectar ontdaan doordat de vogels met hun scherpe snavelpunt een gaatje in de bloem prikken. Dit is dus geen commensalisme (waarbij zowel plant als dier van de uitwisseling profiteert), omdat er in de bloem geen stuifmeel wordt overgedragen en er geen bevruchting plaatsvindt. Feitelijk dus een soort parasitisme.

De meeste soorten nectarvogels zijn ongeveer 10 tot 15 cm groot. Bij diverse soorten zijn bij de mannetjes de middelste staartveren verlengd. De grootste soort meet maar liefst 30 centimeter is, zoals zijn naam al zegt, de reuzennectarvogel (*Nectarinia thomensis*). Deze soort komt alleen voor op het kleine eilandje São Tome, gelegen voor de West-Afrikaanse kust ter hoogte van Gabon. Ze doen door hun lengte en lange staart denken aan Kaapse suikervogels (*Promerops*). Recent onderzoek met behulp van DNA-profielen heeft uitgewezen dat de Afrikaanse suikervogels (familie *Promeropidae*) feitelijk bij de nectarvogels ingedeeld zou moeten worden. Deze familie met twee vertegenwoordigers komt alleen voor in zuidelijk Afrika.

De roodpoot- en geelpootsuikervogels van

het geslacht *Cynerpes* uit Midden- en Zuid-Amerika lijken weliswaar veel op nectarvogels, maar worden er niet bij ingedeeld.

In de vrije natuur.

Afrika en de omliggende eilanden zijn het thuis voor maar liefst 76 soorten nectarvogels. De overige soorten komen voor het (sub)tropisch gedeelte van Azië (van het Midden-Oosten via India ten en met Indonesië) en Australië.

De vogels zijn te vinden in bosranden of op open savannen met een groot aanbod van bloeiende planten. Ze verplaatsen zich ook over grote afstanden en volgen de seizoenen van de bloeiende planten. Wanneer er voldoende voedselaanbod is zullen de vogels tot broeden overgaan. Sommige soorten broeden het hele jaar door en maken zelfs 5 broedsels. Tijdens het broedseizoen zijn de vogels zeer agressief en ze verdedigen hun territorium tegen andere voedselconcurrenten. Het nest is een ingenieus bouwwerk, dat met spinrag en plantendelen tot een kom of ronde bol wordt gevormd. Sommige soorten hangen zelfs het nest aan een soort kabel waar de nestkamer onder hangt om zo te voorkomen dat nestrovers bij de eieren komen. Spinnenjagers (*Arachnothera*), een geslacht nectarvogels uit Indonesië, maken hun nest vast aan de onderkant van grote bladeren. Sommige soorten voorzien hun nest zelfs van twee ingangen.

Spinnenjagers zijn ook bijzonder in deze familie omdat het mannetje en het vrouwtje, in tegenstelling tot de andere nectarvogels, gelijk van kleur zijn (zgn. monochroom). Ze broeden beiden. Bij de andere soorten nectarvogels is dit niet waargenomen. Spinnenjagers hebben een vrij lange snavel en zijn over het algemeen geel/groen gekleurd met verticale streepjes op de borst en zijanten. Deze vogels eten naast nectar ook veel insecten. Ze heten spinnenjagers omdat ze de insecten uit spinnenwebben roven, wat een bijzondere manier om aan de kost te komen is. De nesten van de meeste soorten nectarvogels worden ook bezocht door koekoeken, die, zoals bekend, hun eieren erin achterlaten met de bekende fatale gevolgen voor het kroost van de nectarvogels.

Ook natuurlijke vijanden zoals roofvogels, slangen en varanen eisen hun tol onder deze vogels. Ook komt het voor dat jonge vogels bij het uitvliegen in spinnenwebben van tarantula's (die niet voor niets vogel-spinnen heten) terechtkomen en opgepeuzeld worden. Maar het echte gevaar voor deze vogels is echter de ontbossing en daarmee het verlies van biotoop. Zowel in Afrika als in Azië komt ontbossing op grote schaal voor met name ten behoeve van Japanse houtkapbedrijven (ondermeer voor de productie van krantenpapier) en met behulp van buitenlandse investeerders zijn of worden in diverse Afrikaanse landen landbouwbedrijven gestart, waar koffie, cacao, ananas, bloemen en groenten op enorme oppervlakten voor exportdoeleinden worden verbouwd. De illegale houtkap gaat gewoon door en de rijke landen nemen geen of nauwelijks actie wanneer dit hout ingevoerd wordt. Door deze praktijken komen veel vogel en diersoorten in het nauw en is hun voortbestaan alleen nog maar in relatief kleine reservaten gewaarborgd. In tuinen en parken in steden worden vaak niet inheemse heesters en bomen geplant met veel bloemenpracht. Gelukkig hebben de nectarvogels met deze exoten geen probleem en is het een alternatieve voedselbron geworden. Uit onderzoek is gebleken dat de vogels een voorkeur hebben voor rode bloemen. Zoals gezegd concurreren nectarvogels met andere soorten nectarretende vogels. Ze gunnen elkaar geen nectar en steken veel energie in het verdrijven van andere vogels binnen hun voedselterritorium.

Tijdens mijn vakantie in Zuid-Afrika zag ik bij het huis waar ik verbleef meerdere keren een paartje van de grote kraag nectarvogel (*Cinnyris afer*). Deze vogels, die in het Afrikaanse "groot rooibandsuikerbekkies" heten, kwamen meerdere keren per dag altijd met hun tweeën een bloeiende heester bezoeken. De vogels verraden hun aanwezigheid, doordat zij continu een hoog

tijpend geluid maken ook wanneer ze vliegen. Het mannetje valt zeker op, met name wanneer de zon op zijn verkleed schijnt, en het is dan ook het een prachtig gezicht om deze vogels in de vrije natuur te kunnen zien foerageren.

Veldonderzoek.

Er zijn diverse onderzoeken naar het gedrag van deze vogels gedaan, hetgeen een aantal interessante gegevens heeft opgeleverd. Uit ringonderzoek is gebleken dat deze vogels een relatief hoge leeftijd kunnen bereiken. De oudste bekende vogel is een amethyst nectarvogel (*Chalcomitra amethystina*), die minstens 16 jaar heeft geleefd. Andere leeftijdsrecords zijn gevonden bij de westelijke olijfgroene nectarvogel (*Cyanomitra obscura*)

spinnenjager en een soort nectarvogel; foto Piet Zwinkels

14 jaar en 5 maanden, de Seychellen nectarvogel (*Cinnyris dussumien*) tenminste 13 jaar en de bronze nectarvogel (*Nectarinia kilimensis*) 12 jaar en 6 maanden. Een Kaapse suikervogel (*Promerops cafer*) leefde ruim 7 jaar en twee soorten spinnenjagers: de kleine - (*Arachnothera longirostris*) en de langsnavel (*A. robusta*) leefden minstens 5 jaar in de vrije natuur. Tijdens deze onderzoeken is ook gebleken dat er soorten nectarvogels worden gedood door onder andere bloemenkwekers en fruitkwekers. Nectarvogels zijn namelijk inventief en kunnen (exotische) bloemen en vruchten door middel van hun puntige snavel beschadigen. Een van deze slachtpartijen is waargenomen in Zimbabwe waar ruim 100 nectarvogels werden afgeschoten omdat zij bij een kweker van protea's de bloemen beschadigden. De protea is een inheemse plant in zuidelijk

Afrika en is daar een populaire snijbloem, die ook veel wordt geëxporteerd. In India worden op wijngaarden de nectarvogels vervolgd omdat zij de druiven open pikken om zo bij de zoete inhoud te komen. Op cacao- en houtplantages worden nectarvogels afgeschoten omdat zij via bestuiving bijdragen tot de verspreiding van de maretak (in het Engels mistletoe), een plant die parasiteert op bomen. Hoewel de nectarvogels een belangrijke functie hebben in de bestuiving van diverse bomen en planten worden zij niet altijd gewaardeerd, zoals uit deze onderzoeken blijkt. Een ander punt van zorg zijn de insectenbestrijdingsmiddelen die de vogels binnen krijgen bij het zoeken naar voedsel in de enorme plantages in Azië en Afrika.

Overigens is het mogelijk dat er nog nieuwe soorten worden ontdekt door het exploreren van (de weinige) nog onontgonnen natuurgebieden. Wanneer er een nieuwe soort ontdekt wordt, heeft deze vaak een klein leefgebied. Meestal is na zijn ontdekking door het ontginnen van de wildernis deze nieuw ontdekte soort weer snel uitgestorven.

Het houden van nectarvogels in gevangenschap.

Regelmatig worden er nectarvogels in de handel aangeboden. Ze zijn redelijk te houden in een ruime voliëre. De vogels zijn echter gevoelig voor koud en vochtig weer en moeten zeker de beschikking hebben over een nachtverblijf dat men kan verwarmen. Door een aantal leden van de Speciaalclub van insecten en vruchtenetende vogels is een wateroplosbaar nectar ontwikkeld dat uitstekend voldoet om deze vogels in conditie te houden. Het is o.a. te koop bij de firma Avian. In het verleden werden deze vogels gehouden op een mengsel van honing en water. Honing is echter niet te vergelijken met de tegenwoordig verkrijgbare, energierijkere voeding. De aangeboden nectar bestaat uit glucose, fructose, biologisch eiwit (soja), stuifmeel, vitaminen, mineralen, aminozuren en sporenelementen. De samenstelling en concentratie van de nectar dient zo te zijn, dat de vogels niet te veel hoeven te drinken om in hun energiebehoefte te voorzien. Hiermee wordt voorkomen dat hun nieren overbelast raken. Ook is het van belang dat de vogel genoeg energie (lees warmte) heeft om de nacht door te komen. De natuur heeft hier een oplossing voor gevonden: nectarvogels kunnen hun hartslag vertragen en de lichaamstemperatuur enkele graden verlagen, zodat energie bespaard wordt. Kolibries verlagen hun temperatuur en hartslag extreem laag om zo de koude nachten in de tropen door te komen. Nectarvogels zijn wat zwaarder en kunnen daarom meer voer opnemen, waar ze 's nachts op kunnen teren, vandaar dat de veranderingen in het bioritme niet zo extreem

Foto Alex Mulder

zijn als bij kolibries. Niettemin is het aan te raden de nectarvogels niet te koud te huisvesten. Wanneer men een nectarvogel op de grond vindt die levenloos lijkt moet men meteen de vogel warmblazen en zijn snavel in lauwe nectar stoppen, vaak leeft de vogel op en kan na een kort verblijf in een verwarmde ziekenkooi weer teruggeplaatst worden.

De vogels zijn wel gevoelig voor een schimmelbesmetting (*Candida albicans*) wat makkelijk te behandelen is door het antibioticum nystatine aan de nectar drank toe te voegen. Een alternatief geneesmiddel voor nystatine, dat gedurende een langere periode moet worden toegediend is ketoconazole, dat eventueel bij de apotheek verkrijgbaar is. Ketoconazole werkt sneller. Wanneer men (import-)vogels aanschaf is het raadzaam om ontlastingsmonsters op te sturen naar de dierenarts om te kijken of de vogels niet met parasieten (wormen) besmet zijn. Een probaat middel tegen wormen is mebendazole, dat ook in siroopvorm verkrijgbaar is. De quarantaintijd bedraagt circa een maand.

Nectarvogels vragen wel een behoorlijke ruime kooi en kunnen tegen kleinere vogels agressief zijn, zeker in de broedtijd. Tussen het mannetje en vrouwtje is het ook niet altijd koek en ei en er vinden, net als bij duiven, felle achtervolgingen plaats die wel eens verkeerd aflopen omdat het vrouwtje zich dood vliegt of totaal uitgeput is bij haar pogingen aan de seksuele opdringerigheid van het mannetje te ontsnappen. Het is in dat geval dan ook verstandig het mannetje apart te zetten.

In het verleden is er door de heer Bob van Schie regelmatig gekweekt met diverse soorten nectarvogels en hij heeft enkele kweek-

verslagen geschreven in "Onze Vogels". Het probleem bij het grootbrengen van de jonge vogels is de aanvoer van kleine insecten. Het verzamelen van kleine spinnen, het ideale voer, is zeer arbeidsintensief. Persoonlijk heb ik de beste ervaring hierbij, door het uitkloppen van brandnetels en dovenetels in een emmer. Met wat geluk verzamel je zo groene bladluizen, spinnetjes en wantzen, waarmee je de jonge vogels de eerste moeilijke dagen doorkrijgt. Het is even zoeken naar brand- en dovenetels, waarop groene bladluis zit, maar zijn deze eenmaal gevonden, dan kan er dagelijks een portie gevangen worden totdat de jongen groot genoeg zijn om groter voedsel te kunnen eten. Ook worden graag fruitvliegjes en mini-meelwormen gegeten. Fruitvliegjes zijn gemakkelijk te kweken, of anders te verkrijgen via de dienspecialzaak. Voor de mini-meelwormen geldt een ander verhaal: deze zijn amper te verkrijgen, omdat kwekers ze niet willen verkopen. Meelwormen, die net uit de eitjes zijn gekropen groeien zeer snel en één kilogram is binnen enkele dagen toegenomen tot een veelvoud hiervan. Hoe groter de wormen zijn des te langzamer ze groeien, en daarom worden ze dan pas verkocht aan de handel. Eigenlijk is dit wel logisch, maar de liefhebber zou naar mijn mening graag een hogere prijs willen betalen voor kleine meelwormen. Een ander voordeel van kleine meelwormen is dat ze vaker vervellen, waardoor men meer "witte" wormen kan voeren, zeker wanneer de jonge vogels al wat groter zijn. Een ander voedsel waar ik goede ervaring mee heb zijn wasmotten, die ook in de handel te krijgen zijn (of zelf te kweken). Wanneer men ze zelf kweekt kan men ze op grootte uitzoeken, hetgeen zeker handig is wanneer er jongen zijn. Ze kunnen dan "op maat" gevoerd worden. Eivoer moeten de

vogels leren eten en mijn voorkeur gaat uit naar vers bereid eivoer (Aves-opfok A met beschuitmeel en een hardgekookt ei). De vogels pakken bij mij alleen maar de grove stukjes ei, en dan alleen wanneer het vers is en niet te droog.

Tot slot

Veel informatie over deze vogels heb ik gekregen door het boek SUNBIRDS te lezen. Voor elke liefhebber is dit boek aan te raden, vooral voor hen die nectarvogels houden of gaan houden. Het is een Engelstalig boek, waarin alle

soorten nectarvogels uitgebreid worden beschreven. Bovendien zijn van alle soorten zowel het mannetje en het vrouwtje in kleur afgebeeld. Dit is zeker gemakkelijk, wanneer men een verloren gegane vogel wil vervangen door de juiste soort. In dit boek worden ook de bastaardhoningvogels, ook wel bloesemprikkers genoemd, uitgebreid afgebeeld en beschreven. Kortom, dit boek is een echte aanrader. De uitgever is Christopher Helm (A&C Black) in Londen die een groot aantal uitstekende monografieën over verschillende vogelfamilies heeft uitgegeven. Wellicht is er ook over uw favoriete vogel een boek verschenen en kunt u hier naar informeren bij het boekenverzendhuis I.V.V. (de afkorting voor Internationale Vogelboeken Verzendhuis).

De advertentie van het I.V.V. staat in diverse vogelbladen. Voor liefhebbers van insecten, vruchten en nectar etende vogels is de speciaal club de plaats om meer over de kweek en het houden van deze vogelsoorten te weten te komen. Het adres staat vermeld op de verzamelpagina van de speciaal clubs in dit blad. Wellicht kunnen we u als nieuw lid ook belonen met een kweekcertificaat wat jaarlijks aan tientallen leden wordt uitgereikt na een succesvolle kweek met een soort van onze doelgroep.

Ruud van der Donk.
Email : ru.donk@planet.nl

OVER KANARIES GESPROKEN

NIEUWE EISEN BIJ DE GEPIGMENTEERDE KANARIE:

Op zaterdag 12 juni j.l organiseerde kanarie keurmeesters groep Zuid Oost een studiebijeenkomst. Deze bijeenkomst die voor elke kanarie keurmeester toegankelijk was stond geheel in het teken van de naderende nieuwe eisen bij de gepigmenteerde kanaries. Dit gebeuren vond plaats in café restaurant "de Remise" in Drunen voor de meeste onder ons een bekende locatie daar dit restaurant een vaste locatie is van studie groep Zuid Oost maar ook gastheer is van de regionale opleidingen voor opleiding tot kleur keurmeester in het zuiden des land geheel in dit teken was Johan van der Maelen keurmeester van onze zuiderburen zustervereniging A.O.B tevens bestuurslid van de K.M.V aldaar bereid gevonden deze bijeenkomst te leiden d.m.v een voordracht met lichtbeelden presenteerde hij het. **Nieuwe kanarie beeld van de gepigmenteerde series volgens C.O.M normen.**

Veel is er al over gesproken, echter niet altijd door iedereen begrepen, maar laat echter een ding duidelijk zijn deze wijzigingen zijn echt noodzakelijk willen we internationaal mee blijven dingen. Zij die de laatste jaren de internationale ontwikkelingen hebben gevolgd hebben kunnen waarnemen dat wij Nederlanders op een niet mis te verstane wijze zijn terug gewezen zeker in de gepigmenteerde kanaries. Natuurlijk gaan we deze wijzigingen stap voor stap nemen in de tijd welke ons nog rest naar aanloop (ingående keurseizoen 2006) Het is daarom de taak van de keurmeesters en besturen alle liefhebbers hierin te begeleiden. De eerste wijzigingen welke u als kleurkanarie liefhebber hierin zal merken is dat ingaande nu de aanwezigheid van een (zeer) duidelijke flankbestreping een must is. Gezien de flankbestreping onomstotelijk gekoppeld is aan de rugbestreping zal dit resulteren in een bredere rugbestreping. Indien we als liefhebber deze wijzigingen meenemen in onze kweekruimte en meer nog in de selectie van onze kweekvogels zal dit snel resulteren in de gewenste vernieuwde uitingsvormen.

Zwart en bruin serie:

Op zich best een grote ingreep in de bestaande uitingen van de door ons thans gevraagde verschijningsvormen. Zeker met name in de zwart en bruin series zijn de wijzigingen best wel ingrijpend te noemen. Verlangde we eerst een fijne bestreping zijnde kort en onderbroken. Vertaald is dit maximaal pigment (zo zwart mogelijk) in een minimale bestreping (fijn en onderbroken) De uiting voor straks geeft ons een maxima-

le pigmentuiting in een **niet onderbroken** bestreping (in een maximale bestreping) welke nagenoeg net zo breed is als de ernaast liggende tussenkleur (bijkleur verweven met pigment)

Deze eis wordt in de gehele zwart en bruinserie doorgetrokken bij alle mutanten in deze series. Een mogelijke uitzondering bij ons zal zijn dat de bruin schimmels in de huidige maximale bruin concentratie zullen blijven bestaan met dan toch een duidelijk afgetekende bestreping (zwartbruin van kleur)

Agaat en isabel serie:

In mindere mate maar toch niet geheel gevrijwaard van wijzigingen is de agaat en isabel serie. Waren het tot op heden zo dat we een fijne (zo fijn mogelijk) korte (goed onderbroken) bestreping verlangen, straks zal het zo zijn dat die bestreping iets minder fijn mag zijn maar zeker beslist contrastrijk moet zijn inhoudende dat de concentratie aan bestreping in de flanken gelijk moet zijn als welk we in het rugdek verlangen.

Ook in deze series zal dit inhouden dat de fijne potloodstreepjes verleden tijd zullen zijn en we duidelijk zwaarder gepigmenteer-

de (lees gestreepte) vogels zullen verkrijgen. Wat betreft de isabel serie zal dit inhouden dat de poppen ingeruild zullen worden voor de mannen, dus vloeiend rugdek is dan verleden tijd en maakt plaats voor gestreept rugdek

Mozaïek algemeen:

Ook bij de mozaïeken zijn op C.O.M niveau wijzigingen aangebracht. Was het tot voorheen zo dat de mozaïek tekening dusdanig fijn aanwezig was zodat soms wel goed gekken moest worden of we bij b.v type 1 nog wel een oogstreepje dan wel een borstvlak waar konden nemen. Ook hier zal er meer contrast aanwezig moeten zijn. Resulterende in diep gekleurde veervelden daar waar de mozaïek tekening zich manifesteert niet willen zeggende dat de tekening grover zal worden. Het accent zal toch meer komen te liggen op meer contrast. Als afsluiting van deze bijzonder goede informatieve dag was ieder in de gelegenheid de nieuwe standardeisen van de A.O.B aan te schaffen, alleen al door de prachtige foto's welke zich hierin bevinden een mooi boekwerk om te bezitten. Aan u als

liefhebber de boodschap om de ontwikkelingen en mededelingen op de voet te blijven volgen, aan ons de taak u te informeren.

Theo van Kollenburg.

Landelijke Speciaalclub Zangkanaries.

Na een voorbereiding van ongeveer twee jaar is zaterdag 23 oktober definitief besloten een speciaalclub op te richten waar alle zangkanarieliefhebbers zich bij kunnen aansluiten.

Vorbereiding

Het uitgangspunt was vooraf heel duidelijk: er moet één landelijke speciaalclub komen waarbij alle zangkanarieliefhebbers zich zouden aansluiten. Alle bestaande initiatieven waaronder die van de speciaalclub Harzers en Timbrado's, zouden zonder al te grote ingrepen en wijzigingen in de nieuwe speciaalclub moeten kunnen opgaan. Andere belanghebbenden zijn de studieclub Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (NZHU), de Spanish Timbrado Society en de Zangwedstrijd Midden-Nederland te Harderwijk.

Tijdens de jaarvergadering van de Nederlandse Speciaalclub voor Harzers en Timbrado's die gehouden werd in januari van dit jaar te Apeldoorn, is door de leden met algemene stem aangegeven akkoord te gaan met de overstap naar de Landelijke Speciaalclub Zangkanaries. Met de Zangwedstrijd Midden-Nederland en de Spanish Timbrado Society zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de overstap gerealiseerd wordt. Gesprekken met de NZHU hebben nog niet geleid tot duidelijke afspraken met bestuur en leden, wellicht dat dit alsnog lukt vóór 1 januari 2005.

Er is een website gemaakt die voor een groot deel de communicatie binnen de speciaalclub zal gaan verzorgen. Deze website www.zangkanarie.nl is al te bezoeken en zal de komende tijd verder ingericht worden.

Hoofdbestuur en Bondsraad van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, maar ook de leden van de KMV Zang zijn met regelmaat geïnformeerd over de vorderingen.

Er is een uit vier personen bestaand ad-interimbestuur samengesteld.

Doelstelling en structuur

Het doel is een basis te bieden voor alle zangkanarieliefhebbers. De gekozen structuur, waarbij elke zangdiscipline een eigen sectie vormt met daarboven een bestuur, moet een herkenbare basis vormen. Binnen de drie secties zal het geven van voorlichting en lezingen de kennis over het houden, kweken, verzorgen en trainen van zangkanaries moeten vergroten.

Het geven van cursussen en trainingen zal de technische kennis van de liefhebbers over het zangkanarielied moeten vergroten.

Hiermee verwacht de speciaalclub op termijn ook een instroom tot de opleidingen van zangkanariekeurmeester te kunnen realiseren.

Ook het verzorgen van zogenaamde "open keuringen" of "tafelkeuringen" zal worden aangepakt om meer inzicht te geven in de wijze waarop een keuring plaatsvindt.

Daarbij zal er jaarlijks in december een landelijke zangwedstrijd worden gehouden.

Wat zijn de volgende stappen en wanneer worden die gezet?

Er zijn door het ad-interimbestuur statuten en een huishoudelijk reglement gemaakt. Deze zullen begin november ter goedkeuring worden aangeboden aan het hoofdbestuur van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Er wordt een artikel gemaakt voor Onze Vogels met de bedoeling dit in het decembernummer geplaatst te krijgen.

De website zal steeds meer vorm krijgen door het toevoegen van alle relevante stukken zoals statuten en HR (na goedkeuring). De standaard voor de drie zangdisciplines zullen op de web-site worden geplaatst, maar ook alle stukken zoals die door het a.i.-bestuur zullen worden gebruikt tot de eerste ledenvergadering.

De eigenlijke oprichtingsvergadering zal in februari of maart 2005 worden uitgeschreven.

De bij het a.i.-bestuur bekende zangkanarieliefhebbers zullen vóór 1 januari 2005 persoonlijk worden benaderd om hen te attenderen op het bestaan van de Landelijke Speciaalclub Zangkanaries.

Tijdens Vogel 2005 zal de Landelijke Speciaalclub Zangkanaries aan de leden worden gepresenteerd in een gezamenlijke stand met de KMV Zang. Daar zal tevens de mogelijkheid zijn zich als lid in te schrijven; voor degenen die daar niet op willen wachten, is deze mogelijkheid er al op de website www.zangkanarie.nl

De contributie voor de Landelijke Speciaalclub Zangkanaries bedraagt €10 per jaar. Het is overbodig te vermelden dat alleen leden van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers zich kunnen aanmelden als lid van de Landelijke Speciaalclub Zangkanaries.

Namens het a.i.-bestuur,
Bert Renes

VERANDERINGEN BIJ DE LIZARD?

Op verschillende tentoonstellingen in het afgelopen seizoen is het mij opgevallen dat er bij nogal wat lizards een verandering is waar te nemen.

De lizard hoort een zo donker mogelijk melanine te bezitten. Er zijn nogal wat lizards die dit niet of te weinig bezitten. De lizards waarover dit artikel gaat, zijn lizards met een zeer donker melaninebezuig. U zult zeggen: dat is dan al een hele verbetering ten opzichte van wat we hadden. Dat is zeker waar. Maar als we dan ook nog weten dat de mooie, onderbroken en fijne tekening is veranderd in brede strepen op de rug en in de flanken, dan kunnen we wel een mooie vogel hebben, maar zeer zeker geen mooie lizard. De schubtekening is het grote kenmerk van

de lizard. Is deze schubtekening veranderd in brede strepen die niet of nauwelijks onderbroken zijn, dan kunnen we niet meer spreken van een lizard.

De lizard zoals we hem nu kennen, is toch al niet meer de lizard uit het verleden. De twaalfen-eenhalve centimeter is dertien centimeter geworden. De lizards van tegenwoordig zijn over het algemeen te groot. Dit is een gevolg van het inkweken van lizards uit het buitenland, die veelal groot en lang bevederd waren. Deze lizards hebben ons wel de mooie borsttekening gebracht die we tegenwoordig overal waar lizards worden tentoongesteld, zien.

Het is dan ook van groot belang dat we met alle liefhebbers proberen de veranderingen die we nu op de tentoonstellingen zien, te

gebruiken ter verbetering van het ras.

We zullen er wel op moeten toezien dat de lizard zijn mooie originele tekening niet gaat verliezen. We moeten de lizard raszuiver houden. Er is geen mooiere vogel dan een lizard met een mooie cap en een mooie, in lijn liggende en onderbroken rug- borst- en flanktekening. Heeft u de donkere lizards met de brede bijna niet onderbroken tekening ook gezien en heeft u hier een andere mening over, laat mij uw mening dan eens horen.

Theo Minten
Hoogstraat 57
5986 AA Beringe
t.minten@wanadoo.nl

Bioritme bij kanaries zin of onzin?

HARRIE VAN ROOIJ

HAR.VANROOIJ@HETNET.NL

In het eerste artikel hebben we kunnen zien hoe Erich Rose zich in 1931 de toekomst van de praktische toepassing van de bioritmetheorie in de (zang)kanariekweek voorstelt. Zijn visie hierop én latere publicaties in de vogelliteratuur hebben mij aan het denken gezet en ik heb mijzelf een paar vragen gesteld. Tevens heb ik in een aantal proeven de juistheid van deze theorie getoetst. Hierop zal ik in dit vervolg nader ingaan.

Is het bioritme van de kanarie hetzelfde als van de mens?

Wetenschappelijk is door Dr. Willem Fliés aangetoond en later door Dr. Hermann Swoboda bevestigd dat er bij de mens een mannelijk en een vrouwelijk bioritme bestaat. Ieder mens, zowel man als vrouw, heeft een mannelijk én een vrouwelijk ritme van respectievelijk 23 en 28 dagen. Het vrouwelijke ritme manifesteert zich bij de vrouw in de ovulatie, het vrijkomen van een eicel uit de eierstok, die éénmaal per menstruatiecyclus (28 dagen) plaatsvindt. Een vrouw is dan alleen vruchtbaar. De populariteit van deze theorie blijkt ook uit het grote aantal programmaatjes dat op internet wordt aangeboden om deze cycli voor u te berekenen.

Jan Dries, autoriteit op het gebied van bioritme, schreef een artikel in het tijdschrift "De Natuur Uw Arts". Het leven van mens, dier en plant wordt door een aantal cycli geregeld. Hij noemt ze de inwendige klokken die zorgen voor een inwendige kalender: ons bioritme. De natuur is één groot spel van ontelbare ritmen, zowel intern als extern. Het bioritme (intern) beheerst in een voortdurende herhaling het totale leven van de mens. De vrouwelijke en de mannelijke ritmen vertrekken op het ogenblik van de geboorte en volgen hun eigen curve rond een nullijn. Bij het vrouwelijke ritme zijn de eerste 14 dagen positief en de volgende 14 dagen negatief. Bij het mannelijke ritme zijn 11,5 dagen positief en daarna 11,5 dagen negatief. Naast het bioritme in het menselijke leven stelt deze auteur:

"Ieder levend wezen heeft zijn eigen ritme."

Deze uitspraak heeft mij aan het denken gezet. Dit zou betekenen dat vogels en dieren niet persé hetzelfde ritme volgen als de mens. Een belangrijk gegeven als wij de bioritmische wetenschap, de chronologie, los willen loslaten op onze hobbydieren, de kanaries. Hoeveel waarde moeten we hech-

ten aan een mannelijk ritme van 23 en een vrouwelijk ritme van 28 dagen bij kanaries? Op internet heb ik geen studies of artikelen kunnen vinden die betrekking hebben op dieren. En dit, terwijl kwekers van kippen en koeien er alle belang bij hebben als ze geen mannelijke dieren zouden kweken. De potentiële economische waarde van deze kennis is enorm.

In het voorafgaande hebben we gezien dat het leven van mens, dier en plant geregeld wordt door hun bioritme. Hoe ziet dit bioritme er dan uit bij dieren die een kortere levenscyclus hebben dan 23 respectievelijk 28 dagen? Ook kan het bioritme van een schildpad die wel 150 jaar kan worden, natuurlijk langere periodes kennen dan dat van een vlinder of een fruitvlieg, die soms maar een paar dagen oud worden. Dit leidt tot mijn eerste hypothese:

"De kanarie kan een eigen bioritme hebben dat niet noodzakelijkerwijs dezelfde cycli omvat als het bioritme bij de mens."

De invloed van externe factoren op het bioritme.

Een ander punt dat door Erich Rose niet wordt genoemd, is de invloed van externe factoren die van invloed zijn op het bioritme. De warmkwekers brengen hun vogels in een situatie die volledig afwijkt van de natuurlijke ritmen van licht, warmte en voedingspatroon. We verlengen het aantal lich- turen van de vogels op bijvoorbeeld 21 december in één keer van 9 uur naar 15 uur. Dit staat gelijk met een reis naar het oosten, bijvoorbeeld Indonesië, waarbij we zes tijdzones passeren. Wij mensen krijgen hierbij een jetlag van jewelste, omdat we onze biologische klok in de war brengen. Het gevolg is een slaapprobleem en een voedingsprobleem. Het kan dagen duren, voordat we weer in ons normale ritme zijn. Onze vogels die buiten waren, gingen op stok als het donker werd. In de 9 uur licht

die zij hadden aten zij zoveel dat ze voor de nacht van 15 uur voldoende energie hadden. Eensklaps hebben zij een nacht van 9 uur en een dag van 15 uur. Dan is er nog de factor warmte. Wat temperatuur betreft gaan deze vogels uit de winter in één keer naar een temperatuur die in de lente normaal is. Al deze veranderingen zijn van invloed op hun hormoonhuishouding, waardoor ze uiteindelijk in broedconditie moeten komen. Als we dit vergelijken met de natuurlijke situatie, zien we dat dit een zeer geforceerde gang van zaken is. De kweekperiode in de buitenvolière loopt grof gezegd van 21 maart tot 21 juni. In deze periode van drie maanden lopen de lichturen van 12 naar 17 uur. Dit natuurritme is van invloed op het bioritme; het is in balans. Daarom is mijn tweede hypothese

"Het bioritme van de kanarie wordt bij warm kweken door externe factoren uit balans gebracht. Dit kan van invloed zijn op de verwachte voortplantingscyclus volgens het bioritme van Erich Rose."

Mijn bevindingen met de theorie van Erich Rose.

Om mijn nieuwsgierigheid te bevredigen heb ik de theorie van Erich Rose in de praktijk bij mijn eigen vogels uitgeprobeerd. Erich Rose geeft mij een paar handvatten om te toetsen of de bioritmische theorie een grond van waarheid bezit. "Wetmatigheden" die ik kan toetsen zijn:

- Vogels die uit een paring komen waarvan beide ouders het positieve mannelijke én vrouwelijke ritme hebben, zijn vruchtbaar.
- Als een pop bevrucht wordt als zij en de man 348 dagen oud zijn, zullen ALLE eieren bevrucht zijn en gezonde jongen geven.
- Als tijdens de paring bij beide ouders uitsluitend een positief mannelijk ritme aanwezig is, zullen alleen mannen geboren worden die niet vruchtbaar zijn.
- Als tijdens de paring bij beide ouders uitsluitend een positief vrouwelijk ritme aanwezig is, zullen alleen poppen geboren worden die niet vruchtbaar zijn.
- Als bij beide ouders één van de geslachtswaarden afwezig is en het andere matig, sterven de jongen af in het ei.

Om deze "wetmatigheden" in de praktijk te valideren heb ik een viertal proeven gedaan:

1. Van 186 vogels heb ik het bioritme van de ouders berekend met als doel het aantal volbloedvogels te bepalen.
2. Van 18 koppels heb ik het bioritme op de dag der bevruchting berekend met als

- doel de 348-dagenregel te toetsen.
- Van 38 mannen heb ik het bioritme berekend met als doel te bepalen of er sprake was van "dubbeldmannen".
 - Van 33 poppen heb ik het bioritme berekend met als doel te bepalen of er sprake was van "dubbelpoppen".

Proef 1

Van 186 vogels uit mijn bestand heb ik het bioritme van de vader en van de moeder kunnen berekenen. Van de ouders beschikte ik namelijk over de geboortedata. Dit heb ik als volgt gedaan. De totale tijd tussen de geboorte van het jong en de bevruchting = Broedtijd (13 d) + Tijd tussen eerste ei leggen en zetten van de pop (4 d) + Tijd tussen paring en bevruchting van het ei (1 d) + Tijd tussen bevruchting van het eerste ei en het leggen (1 d) = Totaal ongeveer 19 dagen. Dit betekent dat de datum van de geboorte minus 19 dagen de datum van de paring zou moeten aangeven.

De proef met deze 186 vogels laat het volgende zien:

- 27 vogels zouden vruchtbaar moeten zijn. (14,5%)
- 26 vogels zijn dubbelman of dubbelpop. (14%)
- 25 vogels zouden in het ei afgestorven moeten zijn. (13,4%)
- 108 vogels zouden onvolmaakte schepsels zijn die geen volbloedvogels kunnen voortbrengen. (58,1%)

Proef 2

Het optimale tijdstip voor de paring zou zijn als de man zowel als de pop 348 dagen oud zijn op de dag der bevruchting. Dit betekent dat de jongen die hieruit worden geboren ter wereld komen precies 365 dagen na de geboorte van de ouders. Bij de bevruchting is het mannelijke ritme van beide ouders 3,7 en het vrouwelijke ritme 3,0. Als we op deze wijze te werk gaan, zouden alle eieren bevrucht moeten zijn, uitkomen en gezonde jongen geven. Dit zou betekenen dat in twee kweekronden, die samen 56 dagen in beslag nemen, per pop 8 tot 10 jongen op stok zouden moeten komen.

Dit jaar heb ik deze wetmatigheid van Rose in de praktijk getoetst. Per pop en per man moest ik daarvoor de dag bepalen dat de pop bevrucht moest worden (348 dagen). Het bleek dat ik 11 poppen had die ik klaar kon maken, zodat ze op de 348e dag bevrucht konden worden. Bij de mannen kon ik ditzelfde ritme niet steeds combineren, ik heb hier gekozen voor vogels die zowel een mannelijk als een vrouwelijk positief ritme lieten zien. Deze 11 koppels noem ik verder groep A. Verder had ik 7 poppen die ik na 320 dagen wilde laten bevruchten, dus één vrouwelijke cyclus eerder. Anders kon ik deze poppen pas eind februari voor de kweek inzetten, als de eerste poppen al twee

ronden achter de rug hadden. De bioritmische stand van deze poppen was 3,0 – 0,0. Dit noem ik groep B. Deze poppen zouden in de tweede ronde de ideale stand van 3,7 – 3,0 moeten bereiken.

Ik ging bij dit experiment als volgt te werk. Toen de mannen al een maand op vol licht (15 uur) zaten, haalde ik de eerste pop uit de buitenvolière en zette haar warm en op vol licht in de broedkooi. De poppen van groep A hadden een leeftijd van 320 dagen toen ze naar binnen kwamen. De poppen van groep B waren 292 dagenoud. Dit gebeurde in de periode van 22 november 2003 tot 3 januari 2004. Als de pop drie weken in de broedkooi zat, gaf ik ze nestgelegenheid, zodat ze met nestbouw konden beginnen. Op de 348e (respectievelijk de 320e) dag zette ik de man erbij. Natuurlijk heb ik niet steeds de paring kunnen zien. Daarom heb ik teruggerekend om de datum van paring vast te stellen. De manier waarop ik dat deed is hiervoor al beschreven, de datum van de geboorte minus 19 dagen.

Uitslag Groep A

De proef met de groep van 11 koppels laat zien dat slechts één bevruchting plaatsvond op 348 dagen. Uit deze paringen werden 28 jongen geboren.

- 3 jongen zouden vruchtbaar zijn (10,7%)
- 0 jongen zouden dubbelman of dubbelpop zijn
- 5 jongen zouden afgestorven moeten zijn in het ei (17,9%)
- 20 jongen zouden onvolmaakte schepsels zijn die geen volbloedvogels kunnen voortbrengen. (71,4%)

Deze proef laat zien dat een pop zich niets aantrekt van deze 348-dagenregel. De bevruchtingen vonden plaats in de range van 374 tot 348 dagen.

Uitslag groep B

De proef met de groep van 7 koppels laat eveneens zien dat **geen enkele** bevruchting plaatsvond op 320 dagen. Uit deze paringen werden 21 jongen geboren.

- 4 jongen zouden vruchtbaar zijn (19%)
- 0 jongen zouden dubbelman of dubbelpop zijn
- 6 jongen zouden afgestorven moeten zijn in het ei (28,6%)
- 11 jongen zouden onvolmaakte schepsels zijn die geen volbloedvogels kunnen voortbrengen. (52,4%)

Ook deze proef laat zien dat een pop zich niets aantrekt van deze 348-dagenregel. De bevruchtingen vonden plaats in de range van 328 tot 319 dagen.

Proef 3

De 38 mannen die ik voor deze proef beschikbaar heb, zijn bewezen kweekmannen.

- Dus mannen die bewezen vruchtbaar zijn.
- 3 mannen zouden vruchtbaar zijn (7,9%)
 - 3 mannen zijn dubbelman en zouden dus onvruchtbaar zijn (7,9%)
 - 6 mannen zouden in het ei afgestorven moeten zijn (15,8%)
 - 26 mannen zouden onvolmaakte schepsels zijn die geen volbloedvogels kunnen voortbrengen (68,4%)

Proef 4

De 33 poppen die ik voor deze proef beschikbaar heb, zijn bewezen kweekpoppen. Dus poppen die bewezen vruchtbaar zijn.

- 5 poppen zouden vruchtbaar zijn (15,1%)
- 5 poppen zijn dubbelpop en zouden dus onvruchtbaar zijn (15,1%)
- 9 poppen zouden in het ei afgestorven moeten zijn (27,3%)
- 14 poppen zouden onvolmaakte schepsels zijn die geen volbloedvogels kunnen voortbrengen. (42,5%)

Al met al lijkt dus in elk geval de theorie van Erich Rose met een mannelijke cyclus van 23 dagen en een vrouwelijke cyclus niet op te gaan.

Conclusies en aanbevelingen.

Tot slot wil ik mijn ervaringen met het onderzoek naar bioritme, zoals die in dit artikel zijn beschreven, nog even samenvatten.

- De kanarie kan een eigen bioritme hebben, dat niet noodzakelijkerwijs dezelfde cycli omvat als het bioritme bij de mens
- Het bioritme van de kanarie wordt bij warmkweken door externe factoren uit balans gebracht. Dit kan van invloed zijn op de verwachte voortplantingscyclus volgens het bioritme van Erich Rose.
- Een studie naar het bioritme voor dieren dat het mogelijk maakt gericht mannelijke of vrouwelijke nakomelingen te kweken, heb ik niet kunnen vinden. Het ontbreken van zo'n studie werpt vragen bij mij op.
- De uitslag van de 4 proeven die ik heb gedaan, zijn volledig in tegenspraak met de stellingen van de heer Erich Rose. De proeven hebben de volgende uitkomsten laten zien:
 - Slechts 42 vogels zijn "volbloedvogels" die vruchtbaar zijn. (13,7 %)
 - 51 vogels zouden afgestorven moeten zijn in het ei. (16,7 %)
 - 34 vogels zijn "dubbelman of dubbelpop" en dus onvruchtbaar. (11,1 %)
 - 179 vogels zijn "onvolmaakte schepsels" die geen vruchtbare jongen kunnen voortbrengen. (58,5 %)
- De moraal van het verhaal: laat je bij het kweken van je kanaries leiden door je ervaring en je gezonde verstand. Steek geen energie in een leer waarvan de waarde nooit is bewezen.
- Reacties op dit artikel ontvang ik graag op mijn e-mail har.vanrooij@hetnet.nl

DE IDEALIST - DECEMBER. SLOT.

kooien schoonzuigen

Sinterklaas.

Het feest van de goedheiligman moest dit jaar in huiselijke kring gevierd worden. Of ik ook maar een briefje wilde inleveren. Gedurende het hele jaar door bedenk ik leuke cadeautjes voor Sinterklaas. Als het dan zover is, zijn deze gedachten in rook vervlogen. De afgelopen 2 jaar hebben wij bij zo'n 50 liefhebbers een bezoek gebracht voor o.a. een interview. Daar hoort uiteraard ook een bezoek aan de vogelkooien bij. Met veel bewondering bekijk ik de kooien en zie dingen waarvan ik graag wil weten waarvoor dat dient. "Daar sluit ik de vuilzuigerslang op aan", wordt er dan vol trots verteld. "De centrale vuilzuiger is aangesloten op een net van pvc-leidingen door alle hokken heen." Wat kunnen vogelaars toch vindingrijk zijn. Zelf had ik daarover nog niet nagedacht. Maar ik kwam al gauw tot de conclusie dat ik best eens een vuilzuiger aan Sinterklaas zou kunnen vragen. Laat er nu net nog een overgebleven zijn voor mijn vogelafdeling. Het schoonzuigen van de vloerbodem is nu in vogelvlucht gebeurd en natuurlijk veel schoner dan voorheen. Al zou er nu nog eens een voermijtje tot ontwikkeling komen, dan verdwijnt deze snel in de stofzuigerslang. Zo ziet u maar: wie ergens komt, ziet onderweg nog wel eens wat en kan zodoende een graantje meepikken.

Wedstrijd

Voor de 42ste keer heb ik in Zoetermeer vogels ingezonden voor de onderlinge wedstrijd. Voorheen zond ik zoveel mogelijk verschillende soorten parkieten naar de tentoonstelling. De laatste jaren zijn dat uitsluitend elegantparkieten. De laatste week heb ik thuis nog wel eens met de tt-kooien heen en weer geschoven. Jij wel en jij niet, daarbij lettend op de kleinste oneffenheden als kleur, formaat, voorhoofdsband en het allerbelangrijkste: de conditie. Besloten werd dan om een stam en twee enkelingen in te zenden. De jaarlijkse keuring was vlot verlopen, melden de voordragers dan. Enkel mijn stam vogels wilden ze eerst niet keuren. Ze gaven als reden op, dat er twee kleuren ringen om de poten zaten in de stam. Dit kon volgens de keurmeester niet. Dan de spelregels maar eens boven water halen en vervolgens hebben ze hem van zijn ongelijk kunnen overtuigen. Keuren maar. 90, 91, 92 en 91 punten. Niet slecht. De eerste vogel met 90 punten kon iets groter op de borst, hier dus in het vervolg beter op letten. Vervolgens speel ik twee keer een nationale wedstrijd, met twee enkelingen. Met als resultaat 90, 91, 92 en 93 punten. Ik was zeer tevreden.

Vrienden

Dan is er de districtswedstrijd in Roelofarendsveen. De stam wordt gekeurd op 90, 91, 92 en 90 punten. De nadruk werd vooral gelegd op het voorhoofdbandje; dit kon bij sommige vogels strakker. Voor de twee enkelingen worden 92 en 89 punten genoteerd. De eerste heeft nog nooit minder dan 92 punten gehad, prima vogel dus. De 2e heeft al 91 en 90 punten gehad, nu 89, dit kan dus beter. Het keurbriefje vermeldt dat de vogel ineens een zeer klein kopje heeft gekregen. Dit geeft stof tot napraten op de tt. Tenslotte is de keurmeester ook maar een mens en misschien legt hij toch een passie aan de dag voor een ander type vogel.

Behalve een wedstrijd is een tentoonstelling ook een sociaal vogelgebeuren. Plussen en minnen worden uitgewisseld over vogels en natuurlijk ook mensen. Tegen sluitingstijd schuif ik aan bij een tafel met gepensioneerde kanariekeukers. En zoals het altijd gaat was het vroeger allemaal veel beter. Toch kan ik met veel respect naar de vele

verhalen luisteren, vooral als het onderwerp vrienden ter tafel komt. Als de glazen nog eens bijgevuld worden, komen de recessief witten op tafel. Vrienden weten van elkaar waarin deze witte vogels gewassen moeten worden, waar het spul te koop is en wat het kost. De discussie laait flink op. Want wie zijn nu vrienden en wie niet als ik een goed gevulde Brabander mag aanhoren? Twee vogelaars verlaten hun stoel voor een sanitaire stop. Ze zijn nog niet uit het zicht verdwenen, als twee andere kanariekekers zich op deze stoelen laten vallen. En of ze alles al gevolgd hebben, gaan de verhalen over wit en rood gewoon verder. Als parkietenkeker denk ik: toch een merkwaardig stel vrienden, die kanarieboeren! Eén ding moet ik toegeven: ze waren, met of zonder vogels, allemaal te vinden in Roelofarendsveen. Deze inzenders en de werkers hebben ervoor gezorgd dat het een grote vriendenclub werd. Als ik aan het einde van de show met mijn vogels huiswaarts keer en de wat moeilijk te vinden A4 oprijd, weet ik nog steeds niet of ik bij die vrienden hoor. Tot op de dag van vandaag weet ik nog steeds niet waarmee witte kanaries gewassen worden. Zou ik dan toch eerst kanaries moeten gaan houden?

Oudjaar

Terugkijkend op het jaar 2003 kan ik zeggen, we hebben een fantastisch vogeljaar gehad. Mede omdat ik elke maand deze kolom wilde vullen, moet je over veel facetten in de vogelsport nadenken en passende foto's maken. Omdat ik elke maand stukjes moet schrijven die voor die maand actueel zijn, groeide mijn passie voor vogels steeds meer en meer. Voor de wedstrijden heb ik als idealist dit jaar nog heel veel bij geleerd. De meeste elegantparkieten hebben vier wedstrijden gespeeld. Als ik nu alle keurbriefjes eens onder de desbetreffende vogel leg, zie je al gauw dat elke vogel qua punten op een bepaalde plaats komt te staan. Ruwweg drie groepen, nl. 89-90, 91-92 en dan 93 punten. Groep 1 zal nooit in groep 3 belanden. Groep 2 is een product van de dag, waarbij het licht en de plaats van keuren deze groep kunnen opwaarderen of enkele punten laten zakken. Ik zeg maar zo, 92 punten moet je verdienen, 93 krijg je als waardering. Als je dan later hoort dat de keurmeesters er bij het aanwijzen van de prijswinnaars een warme rug van hebben gekregen, denk ik: deze idealisten hebben het in deze tijd voor het zeggen, met alle respect nietwaar? Wat de kweek in 2003 betreft kan ik reuze tevreden zijn. Meer dan 20 mannetjes hebben opgekooid gezeten. Er zijn er 12 overgebleven die geschikt zijn om in 2004 de wedstrijd te kunnen dragen, met in 2005 de wereldkampioenschappen voor de deur. Elke dag kijk ik naar deze boys die nog een heel jaar de tijd hebben om te groeien.

De idealist

De naam idealist is niet zomaar gekozen. Het is namelijk de titel van mijn nieuwe film. Als idealist ben ik tien jaar aan de slag geweest om weer een nieuwe film op het doek te brengen. Al die tijd ben ik aan het denken, zoeken, een draaiboek maken en liefhebbers raadplegen. Vervolgens filmopnamen maken van problemen die hoogst actueel zijn. 600 stukken super8- films sorteren en weer aan elkaar plakken. Dan komt de tekst schrijven, filmmuziek uitzoeken en vogelgeluiden uit het archief sorteren. Dit alles op de 2 randsporen van de film zetten, samen niet breder dan op 1.5mm geluidsband. Als laatste tevens het moeilijkste, de tekst, dit moet op de juiste plaats komen te staan. De film "Van ei tot vogel" heeft model gestaan voor deze nieuwe film. Alleen staat het ei nu niet centraal, maar probleempjes die liefhebbers zoal kunnen tegenkomen. Wilt u meer over de films weten, dan verwijs ik u naar de website www.vodamfilm.nl.

Ik wil u dit jaar maandelijks het een en ander over mijn vogels vertellen. Dit via dit papier opgetekend in het jaar 2003. Als vogelliefhebber heb ik al zo'n 46 jaar vogels. Door hen heb ik veel geleerd en leer nog steeds. Van nare ervaringen ben ik niet verschoond gebleven. Toch blijft het mijn passie: de elegantparkiet.

Jan Chris van Dam.

elegantparkiet (foto is van Piet Zwinkels.)

ysel

De

MUTATIEWIJZER bij psittaciformes

deel 5

DOOR DIRK VAN DEN ABEELE
MUTAVI, RESEARCH & ADVICE GROUP

SL-ino

(SL-ino – sex linked ino)

Genetische formule SL ino: X^{ino}/X^{ino} (man)

Genetische formule SL ino: X^{ino}/Y (pop)

Niet als bij de NSL-ino is dit eveneens een mutatie die alle donkere kleurstoffen verwijderd bij de vogel, zowel in de veren, poten, ogen als nagels. De groene veren worden ook compleet geel en bij blauwe veren zien we dat deze wit worden. Nochtans is de oorzaak van deze SL-ino in vergelijking met de NSL-ino geheel verschillend. Niet alleen ligt hier de oorzaak op het X-chromosoom (maakt dit een SL-mutatie 'Sex-Linked – geslachtsgebonden mutatie), ook de manier waarop de werking van het zwarte eumelanine geblokkeerd wordt, is totaal verschillend van NSL-ino.

Bij NSL-ino hebben we te maken met tyrosinase-negatief (TYR-neg) albinisme. Daar worden in de pigmentcellen van de huid normale pigmentgranules aangemaakt, maar tijdens de melanogenese (het proces dat de pigmentgranules hun zwarte kleur moet geven door toedoen van het enzym tyrosinase) blijkt dat de pigmentsynthese nauwelijks of niet op gang komt, waardoor de normaal gevormde matrixen kleurloos blijven.

Bij SL-ino ontstaan ernstig misvormde en onderontwikkelde matrixen. De tyrosinase-activiteit is niet aangetast, integendeel bij de SL-ino is er zelfs een tweeënehalf maal hogere tyrosinase-activiteit gevonden dan bij de wildvorm, maar door het feit dat de matrixen te klein en te misvormd zijn, heeft dit geen enkel effect. Die vorm van albinisme noemen we daarom tyrosinasepositief (TYR-pos). Hoewel kwekers van deze

mutatie al opgemerkt zullen hebben dat lutinovogels (ino gecombineerd met groen) soms nog een heel lichtgroen was en albinovogels (ino gecombineerd met blauw) soms nog een heel lichtblauw was vertonen. De oorzaak van dit was kunnen we verklaren door de aanwezige, heel minieme, onderontwikkelde, maar zwartgekleurde eumelaninekorrels. In tegenstelling tot de NSL-ino zijn hier de poten en nagels altijd volledig opgebleekt.

Deze geslachtsgebonden vorm van ino vinden we o.a. terug bij de grasparkieten, Catharinaparkieten, roseicollis, valkparkieten, roodstuitparkieten, Halsbandparkieten, bourcs enz. Bij de valkparkieten zal de vogel niet volledig geel zijn. Het vleugeldek en het lichaam zijn veel minder geel bij de lutinovorm dan bijv. bij de grasparkieten. Dat komt omdat de basiskleur van deze vogels waarvan we uitgaan, niet groen is.

Enkele kweekuitkomsten
(mannen worden eerst vermeld)

lutino x groen =
50% groen/ino (mannen)
50% lutino (poppen)

groen x lutino =
50% groen/ino (mannen)
50% groen (poppen)

groen/ino x groen =
25% groen/ino (mannen)
25% groen (mannen)
25% lutino (poppen)
25% groen (poppen)

groen/ino x lutino =
25% lutino (mannen)
25% groen/ino (mannen)
25% lutino (poppen)

25% groen (poppen)

lutino x lutino =
100% lutino (mannen en poppen)

Opgemerkt moet worden dat een pop nooit split kan zijn voor een SL-mutatie.

SL-parino

Van het ino-locus zijn er tot nu toe zeker twee bekende alleles werkzaam, nl. pallid en platinum. Heel recent werden binnen MUTAVI veeronderzoeken uitgevoerd van een mutatie die waarschijnlijk als een derde allele van het ino-locus beschouwd zal kunnen worden. Deze SL-parinomutanten vererven autosomaal recessief tegenover de wildvorm, maar aangezien het allelen zijn van het ino-locus, leveren ze in combinatie met SL-ino een 'tussenvorm' op en gedragen ze zich in feite co-dominant tegenover de SL-ino's. Een uitzondering hierop is de grasparkiet waarbij de SL-clearbody (pallid) zich dominant gedraagt t.o.v. de SL-ino.

SL-parino - pallid

(SL-partial-ino)

Genetische formule pallid: $X^{ino^{pd}}/X^{ino^{pd}}$ (man)

Genetische formule pallid: $X^{ino^{pd}}/Y$ (pop)

Deze pallidmutant is een allele van SL-ino en zorgt ervoor dat we een reductie van +/- 50% van het aanwezige eumelanine krijgen. Terwijl we bij SL-ino zien dat de aanwezige eumelaninekorrels bijna allemaal volledig misvormd zijn, is dat effect maar voor ongeveer de helft aanwezig bij deze mutatie. Bij vogels die in de wildvorm overwegend groen zijn, zorgt dit voor een geel tot lichtgroenachtige kleur. De vogels worden met rode ogen geboren, maar deze verkleuren na enkele dagen weer donkerder. We vinden

jong lutino halsband

Lutino grijsrugdwergpapegaai recessief

110 ONZE VOGELS

LUTINO Elegantparkiet recessief

Albino Grijsrugdwergpapegaai

deze mutatie reeds terug bij de roseicollis, grasparkieten, roodstuitparkieten (ook bekend als roodrugparkieten), halsbandparkieten....

Deze mutatie heeft in de loop der jaren reeds heel wat namen meegekregen, afhankelijk per soort werden verschillende namen gebruikt. Zo spraken ze soms van isabel, Australisch cinnamon en gebruiken ze bij de grasparkieten de naam (Texas)clearbody. Verschillende namen voor eenzelfde mutatie. Geen wonder dat er soms zo veel verwarring is en was. In de beginfase werd voor internationaal gebruik vanuit Australië de naam "lime" naar voren geschoven, maar aangezien dat enkel maar voor de groenreeks gebruikt kon worden, ging de voorkeur al vlug uit naar pallid. Deze naam wordt al lang gebruikt in wetenschappelijke publicaties om deze vorm te omschrijven.

Enkele kweekuitkomsten
(mannen worden eerst vermeld)

pallid groen x groen =
50% groen/pallid (mannen)
50% pallid groen (poppen)

groen x pallid groen =
50% groen/pallid (mannen)
50% groen (poppen)

groen/pallid x groen =
25% groen/pallid (mannen)
25% groen (mannen)
25% pallid groen (poppen)
25% groen (poppen)

groen/pallid x pallid =
25% pallid groen (mannen)
25% groen/pallid (mannen)
25% pallid groen (poppen)
25% groen (poppen)

pallid groen x pallid groen =
100% pallid groen (mannen en poppen)

Als we de combinatie maken van een pallid met een SL-ino krijgen we, net als bij andere allelomorfen, een tussenkleur, een combinatie van de twee mutaties: de PallidIno. Aangezien deze mutatie op het X-chromosoom ligt, kunnen dat enkel mannen zijn. Deze zijn duidelijk bleker dan de normale pallid en hebben veel blekere slagpennen. Deze mannen zijn dan zowel pallid als ino. De poppen zijn of pallid of ino, omdat deze maar één X-chromosoom hebben. Wanneer we zulke PallidIno-mannen koppelen aan een groene pop, dan kunnen we daaruit pallid poppen, ino-poppen, groen/ino-mannen en groen/pallid mannen krijgen. Voor de doorsnee liefhebber kan dat nog voor heel wat verwarring zorgen.

SL-parino - platinum

(SL-partial-ino)

Genetische formule platinum: X^{ino^+}/X^{ino^+} (man)
Genetische formule platinum: X^{ino^+}/Y (pop)

Een tweede bekende allele van het SL-ino-locus is het platinum allele. In tegenstelling tot het pallid allele dat een reductie van ongeveer +/- 50% van het aanwezige eumelanine heeft, hebben we hier ongeveer een 75% reductie. Laat ons duidelijk zijn dat het hier niet om een PallidIno gaat. Deze platinum mutant vinden we terug bij de roodstuitparkiet en de valparkieten in Australië. Omdat uitvoer van deze vogels vanuit Australië onmogelijk is, zijn uiteraard deze mutanten (nog) niet terug te vinden in Europa. In combinatie met SL-ino spreken we van PlatinumIno en met pallid van PlatinumPallid.

SL-parino *younce-ino*

(SL-partial-ino)

Waarschijnlijk een derde allele van het SL-ino-locus is recent gevonden bij grasparkieten. Een dame uit Bellaire, Michigan USA kocht in de plaatselijke dierenhandel een "albino" grasparkiet. Deze vogel, een mannetje, was nogal opvallend van kleur, want

hij had een heel lichtblauwe schijn over de veren, maar tegelijkertijd ook nog de rode ino-ogen. Zoals reeds eerder aangegeven in dit artikel zien we dat regelmatig bij albino grasparkieten, maar hier was het wel opvallend aanwezig. Zo opvallend zelfs dat het fotografisch vastgelegd kon worden. Het werd uiteraard nog interessanter als deze vogel ook nog idem nakomelingen zou krijgen. Toen na enkele nesten bleek dat alle *ino*nakomelingen poppen waren, kon men al vlug bewijzen dat ze met een SL-mutatie te maken hadden. Binnen MUTAVI werden toen de veren onderzocht en deze toonden aan dat er zich in de bevedering een ongevoerd (voor een ino) grote hoeveelheid onderontwikkelde en misvormde eumelanosomen (pigmentgranules) bevonden. Deze zorgden voor verhoogde interferentie in de sponszone, met het bekende duidelijke blauwe was tot gevolg. Dit was nog bij geen enkele andere mutatie vastgesteld. Omdat deze vorm verder vererft, is het hier zeker een mutatie en heeft het er alle schijn van dat het hier ook een allele van het SL-ino-locus betreft. Dit allele zou dan een reductie van +/- 90% van het aanwezige eumelanine teweegbrengen.

Voor deze mutatie werd voorlopig de naam *younce-ino* gebruikt. Het feit dat deze naam tussen * (sterretjes) staat, geeft aan dat het een voorlopige benaming is. Met andere woorden, een zoveelste bewijs dat de mutaties niet stilstaan en dat er nog heel wat kan gebeuren in onze 'vogelwereld' qua mutanten. So you ain't see nothing yet!

Lezingen beschikbaar over dit onderwerp

Dirk Van den Abeele
MUTAVI, Research & Advice Group
Personal Homepage:
<http://www.agapornis.be>
MUTAVI homepage: <http://www.mutavi.info>

Foto's: Piet Onderdelinden / Jan de Nijs

UIT DE VOLIÈRE GEKLAPT

U zult wel gek opkijken maar deze keer wordt er uit de volière geklapt door iemand anders dan Harry, en dat komt niet doordat ik het zo leuk vind om dat te doen, maar omdat er toch iemand moet zijn die u het trieste nieuws van Harry's overlijden moet meedelen. Het ging al een poosje niet zo erg geweldig met Harry. Zoals hij zelf al schreef zag hij er ook niet uit de laatste tijd, maar dat was eigenlijk al een heel poosje zo. De laatste tijd zat hij steeds vaker midden op de dag te

slapen, en een paar dagen voor zijn dood bleef hij zelfs buiten zitten terwijl hij normaal gesproken altijd naar binnen ging om te overnachten. En ja op een goede dag (eigenlijk een slechte dag dus) was het echt afgelopen met Harry. De baas vond hem op 6 november 's morgens dood in het nachthok. Dat was wel even schrikken natuurlijk, want Harry was 1 van de eerste vogels die de baas een paar jaar geleden (in 2000) toen hij met de volière begon kocht, en ook al is hij niet ontzettend oud geworden, hij was wel degene die het langst in de volière was. De baas en zeker ook zijn moeder waren erg aan hem gehecht. Hij was dan ook wel een speciale vogel. Ten eerste kon hij vooral de eerst jaren heel mooi

fluiten, maar dat komt natuurlijk omdat hij een waterslager was, en die staan daar nu eenmaal om bekend, maar ook omdat hij al een paar jaar lang zijn verhalen vertelde, eerst alleen voor het clubblad van de vogelvereniging en later ook voor het blad van de bond. Helaas komt daar dan nu een einde aan want er is niemand in de volière die het wil overnemen en ik voel daar ook niets voor dus dan is het gewoon einde verhaal. Ik denk wel dat ik u namens Harry hartelijk mag bedanken voor de belangstelling van zijn verhalen en wens u alle goeds voor de toekomst toe.

Hartelijke groeten van iedereen uit de volière,

Gouldy

Spitsstaart amadine

Deze vogels zijn er in twee soorten nl. de geelsnavel en de roodsnavel. De roodsnavel komt het meest voor in onze avicultuur. De geelsnavel, nota bene de nominaatvorm, komt veel sporadischer voor en dat vind ik erg jammer. Over het uiterlijk van de twee soorten kan het-zelfde gezegd worden.

De vogels moeten een forse bouw hebben zonder zwaar te zijn in de borst en broek. Het verloop van de borst moet breed zijn met een gelijkmatige ronding. De nek moet vol zijn en overgaan in een rechte ruglijn zonder knik in de nek. Dit is allemaal heel makkelijk gezegd, maar hier mankeert het toch heel vaak aan. Je ziet ook regelmatig vogels met een schitterend lange staart, alleen zit er dan dikwijls een miezerig vogeltje aan vast. De liefhebber denkt toppers te hebben, maar er komt meer bij kijken dan alleen een mooie lange staart. Men vergeet dat bij het formaat en model alles in verhouding tot het lichaam moet zijn. Zelf vind ik de spitsstaartamadine van de grasvinken de moeilijkste soort om in de juiste TT-conditie te brengen. Als je bij de keuring een schitterende vogel voor je krijgt, vind ik dat dit zeker beloofd moet worden. En dan gaan mieren ...ahem!... dat de ene verlengde staartpen een halve mm korter is, is in mijn ogen niet de juiste opstelling. Als de betreffende liefhebber de moeite zou nemen om de staart gelijk te knippen, scheelt hem dat bij zo'n keurmeester zo één punt extra, maar het risico dat je loopt om zo'n gehele te breken, is bij het in je handen nemen wel erg groot. Wat heet dan wijsheid?

Bij spitsstaartamadines is de standaardisatie van man en pop gelijkgesteld zoals bij veel soorten. Gelukkig zijn bij de meeste vogels de mannen mooier dan de poppen. (Het zou toch vreselijk zijn voor ons mannen als dit bij de mensen ook zo zou zijn!) Als we op topniveau willen tentoonstellen, kunnen we de poppen eigenlijk wel thuis laten. De mannen zijn robuuster, hebben een langere staart en zijn warmer en mooier van kleur. Een heel goede roodsnavel heeft een diep donker bloedkoraalrode snavel. Ook dit lijkt makkelijk, maar toch zijn zulke vogels op de TT nog steeds in de minderheid. De meeste hebben nog steeds te licht rode snavel. Ideaal is als de lichaamskleur een als het ware roze, roodachtige gloed vertoont in de bruine lichaamskleur. Dit geeft immers die warme mooie volle kleur. Door gebrek aan de roze rode gloed zien we vogels die te koud van kleur worden. Vaak is dit in combinatie met een te lichte rode snavel.

In de standaardisatie staat dat de nagelkleur roodachtig vleeskleurig is. Hier zet ik zelf grote vraagtekens bij omdat een prachtige vogel met het maximale aan pigment (het euen phaeomelanine) dit ook in de nagelkleur laat zien, dus de nagels worden ook donkerder. Bestrafen voor een te donkere nagelkleur moet uit den boze zijn. Keurmeesters die dit doen, begrijpen niets van kleurstoffen en zetten zich zelf voor gek als onbekwaam. Selecteer uw vogels op een maximum aan pigment. Wel raad ik af vogels die je wilt laten meespelen op een TT, in het volle zonlicht te plaatsen. Zonlicht bleekt het phaeomelanine op en daardoor krijg je te fletse vogels.

De mannen hebben een licht zilvergrijze kop. Bij de poppen is de totale lichaamskleur ietwat kouder en is de kop meer grijs dan zilvergrijs. Van de lichaamstekening kan gezegd worden dat de bef of kol breed peervormig moet zijn waarvan de punt boven de pootinplant eindigt. Natuurlijk zo scherp mogelijk afgetekend.

De geelsnavelspitsstaartamadine is kouder van lichaamskleur en mist de roze lichaams-gloed in rug en mantel. Deze is als het ware kouder bruin. De borst is lichtbruin met nog een ietsje roze gloed. De snavel is licht okergeel. Nog idealer zou geel zijn zoals bij een maskeramadine, maar dat is haast onhaalbaar, dus moeten we genoegen nemen met okergeel. De kleur van de poten is lichtrood die bij de roodsnavel mooi diep rood moet zijn. Voor de tekening geldt voor beide hetzelfde. Hoewel de geelsnavel ietsje minder mooi van kleur is, hoop ik toch dat de echte spitsstaartkweker deze vogel in ere houdt. Want voordat je het weet, kom je ze nergens meer tegen en dat mag natuurlijk nooit gebeuren met zo'n mooie vogel.

wildkleur spitsstaarten

Begin pas mutanten te kweken als je de top bereikt heb met de wildkleurvogels. Deze zijn dan de basis voor ook goede mutanten. Hou wel de snavelkleuren zuiver! Er zijn al prachtige mutanten zoals de bruine, isabel, grijze en crème ino's. Ook een bleeksnavel is er, maar zelf vind ik dit geen aanwinst. Deze uitspraak is natuurlijk voor mijn rekening. Het zijn vogels zowel voor beginners als ook voor de gevorderde kwekers. Goed kweekbaar en de meeste brengen zelf hun jongen goed groot. Voor iedere tropenliefhebber nog steeds een aanrader.

Tekst: Louis Polane

Foto: Piet Onderdelinden / Jan de Nijs

EEN KWEEKERVARING MET DE VERREAUXDUIF.

Wetenschappelijke naam: *Leptotila verreauxi*.

Duits: Blauringtaube of Weiss-stirntaube.

Engels: White-fronted dove.

BESCHRIJVING en BIOTOOP

De Verreauxduif is met 28 cm iets forser dan de lachduif en heeft het model van een grondduif. (Deze hebben meestal een kortere, gedrongener gestalte en langere poten.)

De schedel is grijsbruin, de nek purperrood met een groene glans. Hals, borst en buik zijn beige met een roze gloed. De onderbuik is beige-vuilwit. Vleugels en staart zijn donkerbruin. De snavel is zwart, poten purperrood. Het oog geeloranje. De doffer heeft een paarsblauwe oogring. De duivin is matter van kleur, minder roze. Er zijn 12 ondersoorten met geringe verschillen in kleur en grootte. De nominatvorm heeft zijn domein in Midden-Amerika, Noord-Colombia, Venezuela, Aruba, Curaçao en Bonaire. De ondersoorten leven in gebieden in Mexico, Midden-Amerika, Colombia, Brazilië, Bolivia, tot in Noord-Argentinië toe.

HUISVESTING

Ik plaatste de duiven in een vlucht van 3x4 m samen met enkele andere grotere en kleine duivensoorten. Aangrenzend een nachthok van 2x2 m. De vlucht is voor de helft overdekt met lichtdoorlatende golfplaten. De nestkastjes van diverse afmetingen heb ik in het overdekte gedeelte geplaatst.

VOEDING

Mijn middelgrote duiven krijgen tortelduivenvoer vermengd met kanarie- en tropenzaad. Voorts eivoer, gesneden groenvoer en natuurlijk grit en scherpe maagkiezel voor duiven. In het najaar ook vlier- en vuurdoornbessen. Sommige soorten lusten ook meelwormen.

DE KWEEK

Via het contactblad van de "Werkgroep wilde duiven" kreeg ik het adres van een kweker/handelaar van Verreauxduiven. Afsproken werd, dat hij de vogels zou meebrengen naar de vogelmarkt in Meppel, in maart 2001. De vogels zagen er goed uit. De borst was vlezig, geen scherp borstbeen, de ogen stonden helder, de aarsveren waren schoon en aan de ringen was de leeftijd af te lezen. Het waren vogels van het jaar ervoor. Samen met een koppel Australische kuifduiven werden ze mijn eigendom. De verkoper kende de soort goed genoeg om een koppel te kunnen samenstellen en in goed vertrouwen nam ik de vogels mee.

Na een aanpassingsperiode toonden de Verreauxduiven belangstelling voor een houten bakje van 13x20 cm. De wanden waren 8 cm hoog. Het hing in het midden van de vlucht, naar het oosten gekeerd. Er werden enkele takjes, wat kokosvezel en een enkel veertje in het nestkastje gelegd, waarna de duivin op 21 juni '01 haar eerste crèmekleurige ei legde. Na het tweede ei gingen de ouders beurtelings broeden en na 13 dagen lag er een jong in het nest. Het andere ei bleek onbevruucht. Het jong werd uit de krop gevoerd, groeide goed en heb ik na een week geringd met een 6 mm ring. Na 2 weken verliet het jong het nest. 6 Augustus lag er weer een ei en na het tweede begon het volgende broedproces. De eieren waren bevrucht (nestcontrole na een dag of zes), maar de vogels verlieten het nest, waarna ik de eieren onder de kopermekduiven kon leggen, omdat deze onbevruichte eieren hadden. (Bij een pleegouderschap bij duiven wordt vaak gebruik gemaakt van lachduiven. Dit lukt alleen als beide soorten een even lange broedduur hebben. De productie van de kropmelk komt pas

tegen het einde van de broedperiode op gang. Komen dus de ondergeschoven eieren veel eerder uit, dan hebben de pleegouders geen kropmelk en zullen de jongen niet kunnen voeren). De kopermekduiven hebben hun pleegouderschap keurig volbracht en twee jongen grootgebracht. 21 Augustus startten de Verreauxduiven een derde ronde. 6 September lagen er twee jongen, maar de derde dag ging er een dood. Dat gebeurt niet vaak. Ik heb nu een jaar of vijftien tropische en inheemse duiven en mijn ervaring is, dat bij de grotere soorten weinig sterfte is als de jongen eenmaal uit het ei zijn. Vier jongen dus van het koppel Verreauxduiven en dat is keurig.

TENTOONSTELLING

Ik beschik over diverse maten klappooien en de Verreauxduif heb ik in een kooi van 40x40 cm geshowd. Duiven wekenlang opkooien zoals bij kanaries is niet mogelijk. De bevedering heeft dan erg te lijden en ook de conditie loopt dan terug. En in een kooi slijt de staartbevedering af. Zij kunnen beter zo lang mogelijk de ruimte hebben en vliegen. Een paar uur voor de show vang ik de duif uit met een net. Hiermee kan het natuurlijk misgaan en stuiven wat veren in het rond, maar alle methodes hebben een risico. Ik vervoer de duiven in een kartonnen doos naar de tentruimte. Tijdens onze afd.-tent in november '01 was het oudste jong nog maar 4 maanden. Qua formaat en kleur zijn ze dan nog lang niet op hun best. Dat bleek ook uit de waardering van de keurmeester: 87 en 88 punten. Pas het tweede jaar kunnen ze volop meedingen. Dat is overigens bij alle grotere duivensoorten het geval.

TENSLOTTE

De Verreauxduif is een leuke, rustige grondduif. Niet moeilijk in zijn verzorging, niet agressief. Hij gaat makkelijk tot voortplanting over. Zijn standaardroep is een klagend "huuu-huuu", dat hij telkens herhaalt. Hij kan met andere duiven in één ruimte.

Tekst Allard Noorman.

foto:Piet Onderdelinden/ Jan de Nijis,

usel

De